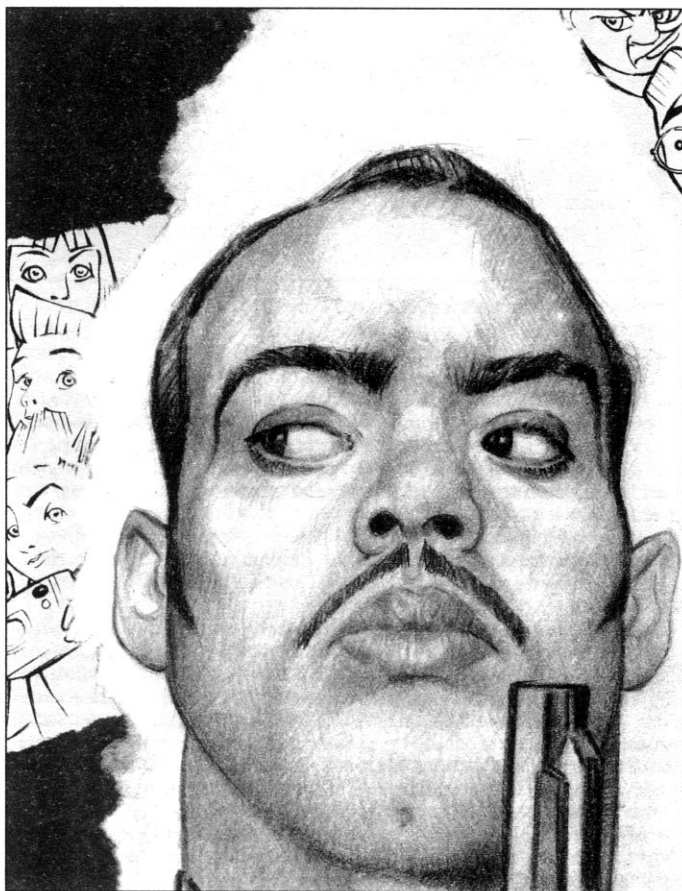

E L M I C A L E T G A L À C T I C

Propostes didàctiques

Àlex & Cia. Detectius

Elaborades per Vicent Marçà

ÀLEX & CIA. DETECTIUS

DESCRIPCIÓ

Autor: *Jesús Cortés Zarzoso*

Il·lustrador: *Francesc Santana*

Edicions Bromera / Alzira, 1997

Collecció: «EL MICALET GALACTIC», núm. 48

Format: 20,5 × 13 cm, 152 pàgs.

Enquadernació en rústica. Impressió en blanc i negre.

Estat: recomanat, en principi, per a adolescents a partir de 12 anys, molt especialment pel seu llenguatge amé que sap connectar amb el món actual dels joves i també pel seu argument interessant, amb una bona dosi d'humor i d'ironia.

RESUM ARGUMENTAL

Àlex munta una agència de detectius amb el seu amic Gus per ocupar el temps lliure i la ubiquen en un despatx desocupat del pare d'Àlex. Disposen del mobiliari mínim, però tenen un contestador automàtic.

Víctor, el primer client que els telefona, els explica que és perseguit per un tal Nicolau i se sorprén per la rapidesa amb què l'atenen. Àlex li amolla un seguit de boles sobre la importància del seu cas. Gus el renya per les troles.

Van a la biblioteca, on han de trobar-se amb Víctor, a qui reconeixen vestit molt pulcrament. Als lavabos, els comenta amb més detall les característiques físiques de Nic *el Dur*, que té quatre seguidors —Mix 1, Mix 2, Mix 3 i Mix 4.

Àlex li diu que faran el que podran per ajudar-lo i que no es preocupe pels honoraris. Àlex explica a Gus el pla que s'ha de seguir: anar als billars Minnessota. Una vegada allà, Àlex destorba un jugador que s'entretenia amb una màquina de videojocs i d'aquesta manera aconseguix que els presente Roc, que sembla que és qui mana en aquell local. Aquest els diu que trobaran Nic *el Dur* en una fàbrica vella incendiada. Però abans d'anar-se'n, Roc i Àlex es barallen i aquest acaba rebent una bona pallissa per intentar mantenir el tipus. Pel camí Gus i Àlex discuteixen i se separen.

L'endemà troben un altre missatge al contestador. Gus s'ho repensa i torna. Una xica, Laura, creu que enfront de sa casa es fabriquen drogues. Es reuneixen amb ella per parlar de l'assumepte, però aquesta està

a punt de deixar-los per culpa d'Àlex. Finalment, tot s'arregla i van a casa de Laura, on confirmen tot el que ella els ha contat. Per això, l'endemà, aniran a l'estació per fotografiar els sospitosos amb una Polaroid, però de moment, decideixen visitar el cau dels possibles traficants.

Per trobar el despatx dels mafiosos i agafar-los amb les mans a la pasta, el pla és entrar de colp per no deixar-los temps a reaccionar. Finalment, hi entren i a l'interior, davant una *top model*, Àlex es fa passar per un alumne que busca una acadèmia de repàs. De sobte, apareix Günter, una espècie de gorilla guardaespalles. No obstant això, Àlex insisteix i entra en la sala del costat simulant que vol veure les aules, i sorpren un parell de químics que fabriquen píndoles.

Quan Günter agafa Àlex de la samarreta per traure'l, aquest, d'un salt, pren un paquet de píndoles roges i amolla a córrer. Àlex i els amics baixen esperitats per l'escala seguits de Günter, que els amenaça amb una pistola. El carrer els salva perquè el pistoler no vol donar-se a conèixer. Quan ja són a l'agència, Àlex els mostra el paquet de píndoles, però Laura descobreix que només hi ha càpsules buides. Però, Àlex, en lloc de desanimar-se, planteja anar l'endemà a l'estació per vigilar el lliurament de la mercaderia. Com que Laura i Gus s'hi oposen, trau un pla d'emergència i telefona a Víctor.

De vesprada, Gus presenta la dimissió, i Laura i Víctor són presentats. Aquest explica l'encàrrec que acaba de fer, que consistia a visitar el cau dels malfactors que ha trobat tot buit, però els mostra tres càpsules grogues arplegades del terra. Allò confirma les idees d'Àlex, la visita del matí els ha obligats a tancar i desmantellar el negoci.

Mentrestant, es dirigeixen a la fàbrica abandonada on esperen trobar Nic *el Dur*. Gus, malgrat tot, els acompanya. Àlex es dirigeix als vigilants, que són Mix 1 i Mix 2, i els força perquè el porten davant Nic. Una vegada a l'interior, veu Nic. Àlex l'ataca verbalment fins que Nic el llança pels aires. Colpejat i adolorit continua i acaba penjat dels peus i amb un bony al cap.

Nic continua esclafant llandes i Àlex no para d'importunar-lo. Li diu que Víctor és de la seua agència de detectius. Nic no s'ho creu, ni tampoc que demà aniran a l'estació a enxampar uns traficants de droga. Inesperadament hi arriben Laura i Gus amb Mix 1 i Mix 2 presoners, als quals apunten amb els seus esprais de pintura. Allò intimida Nic, Mix 3 i Mix 4. Víctor aprofita el desconcert i allibera Àlex. Tot seguit, fugen, encara que Víctor acaba pintat pels perseguïdors.

Divendres, Àlex telefona a Gus, però aquest es nega a continuar. A pesar d'això, Àlex no es desanima i se'n va amb la càmera de fotos a l'estació. Transcorre hora i mitja sense que passe res, però sent una veu coneguda: la veu de Nic *el Dur*, que hi ha anat per curiositat. Nic li diu, a Àlex, que ahir va ser valent d'aguantar tots els colp que va rebre. Mentre xarren, hi entra Víctor. Aquest es comporta sense por i Nic l'accepta. També es presenta Laura.

Al cap d'una estona, veuen Günter amb el maletí i el segueixen. Àlex fa una foto abans que Günter pugui al tren. Però aquesta no els serveix. Àlex puja al tren amb Laura. Al tercer vagó descobreixen Günter i el contacte. Àlex li torna a fer una foto i, en tirar-li per l'aire la càmera, a Laura, perquè s'escape, un tret de Günter la líquida.

Una vegada descoberts, els mafiosos tanquen els dos detectius

aficionats en un compartiment de lliteres. Al poc també hi tanquen Víctor i Nic que havien acudit en ajuda seua. Més tard completen el grup Mix 1, Mix 3 i Mix 4. Els traficants decideixen liquidar-los i els set joves no saben com fugir. De colp, senten crits i trets al corredor del vagó i l'andana s'ompli de gent armada.

Àlex conta als lectors com ha succeït tot, és a dir, el seu alliberament: Gus, a la fi, havia decidit anar a una comissaria per denunciar els sospitosos fets en què es veia involucrat el seu amic Àlex, però, tot i ensenyar les càpsules grogues, la policia no li feia massa cas, fins que Gus va reconèixer Günter en un fitxer de delinqüents. A partir d'aleshores, la policia es va posar en acció.

TEMA I INTERÉS DEL LLIBRE

Tot i el títol, que faria pensar en una narració policíaca, el relat, el podem qualificar de novel·la juvenil d'aventures. Entra dins el gènere on un grup de joves resol problemes després de superar diverses dificultats.

En aquest cas, les situacions que s'han de resoldre no són misteris, ni desaparicions, ni casos policíacs estrictament parlant, que se'ls presenten sobtadament i inesperadament en la seua vida quotidiana. Ben al contrari, dos dels personatges principals (Àlex, que és també el narrador, i Gus) munten una agència de detectius i per això, precisament, es troben immersos en els problemes que seran la trama argumental de l'obra.

Una de les coses que més desperten l'interès del llibre és l'estil. Aquest és d'una gran agilitat i amb un alt grau de connexió amb els lectors a qui va dirigida la història.

L'agilitat a què ens referim i l'aproximació al públic juvenil, les aconseguim amb diversos recursos:

1. Abundància de diàleg.
2. Narració en primera persona que barreja dos elements diferents: subjectivitat i diàleg amb el lector.
3. Ús de llenguatge col·loquial amb profusió de frases fetes, comparacions i una espècie d'argot propi dels joves.
4. Un tractament dels personatges que els fa, si no reals, sí possibles. Les característiques, les relacions, les reflexions que tenen són fàcilment assumibles pel lector/a perquè els poden veure pròxims, semblants a ells o a coneguts.

El punt dos, el desenvoluparem una mica més. El narrador és alhora el protagonista, encara que no «sap» tot el que ha de succeir. És, per tant, un narrador subjectiu i equiscient. Dins d'aquest tret fonamental, mescla fragments en què fa descripcions —sempre subjectives, esbiaixades pel propi interès—, amb d'altres en què apareixen els seus pensaments o sentiments.

I encara hi ha una característica peculiar: inclou paràgrafs dirigits conscientment al lector, és a dir, el narrador, sabedor que explica una història, ix d'ella i parla directament al seu interlocutor. El protagonista, per moments, es desdobra de personalitat i es converteix en l'escriptor.

Respecte al tercer punt cal dir que el vocabulari és assequible però ric i que les frases fetes i expressions en sentit figurat són d'una gran vitalitat. Estan oportunament emprades i resulten molt vàlides per a

construir un llenguatge paregut al que fan servir els joves en la seua parla quotidiana.

Ha usat una barreja de construccions de certa «tradicció» —o usades per adults— (*remenar les cireres, posar fil a l'agulla, enviar a criar malves*), amb d'altres de més actuals o pròximes als adolescents (*deixar un amic a l'estacada és anticonstitucional, tindre un caragol fluix, tindre la sang d'orxata*).

Els escenaris són reals i, si bé no dóna detalls concrets, l'acció se situa en una gran ciutat. Torna ací a aprofitar el gran bagatge televisiu dels possibles lectors i col·loca els personatges en ambients que sovintegen als telefilms: estació de ferrocarril, casa de billars, comissaria de policia, fàbrica abandonada, carrers amb molt de trànsit, carrerons deserts, etc.

Tota l'acció transcorre en molt poc de temps. Hi ha una relació (o hi pot haver-ne, depén naturalment de cada persona) entre el temps de la novel·la i el que en circumstàncies normals necessitarà el lector/a per a llegir-la, si pensem, és clar, que el lector és un alumne o alumna que llegeix durant el curs escolar i que té altres treballs a realitzar, per tant, no pot dedicar moltes hores a la lectura. Suposant-los interessats, els dies de lectura coincidirán amb els de la narració i això pot ser un punt d'interés per a l'alumnat.

A més, acompanyant el tema nucli que és la resolució dels casos plantejats, apareixen alguns aspectes que poden ser interessants per a comentar-los amb l'alumnat, com per exemple:

—*L'ocupació del temps lliure*. Alex (i Gus) creen una agència. Això es pot interpretar com que tenen iniciativa pròpia i no es guien únicament per les ofertes més o menys consumistes dirigides als joves. A què dediqueu el temps lliure?, seria la qüestió que podem plantejar al nostre alumnat.

—*La delinqüència (violència) juvenil*. Si es creu convenient, es pot comentar si coneixen cap grup de xics/xiques de la seua edat que estiguen organitzats com la banda de Nic *el Dur*. En qualsevol cas, caldrà demanar la seua opinió sobre aquest tipus d'activitats.

—*La relació xic/xica*. En la història apareixen poques dones. Com a personatges, només Laura, amb un cert pes, i la secretària de la banda de malfactors. Es pot plantejar quin tractament fa el narrador de les dues. És semblant el d'una i el de l'altra? Per la imatge que en dóna, són com les xiques dels anuncis televisius? Creu correcte, l'alumnat, el paper que les dones tenen assignat dins el relat?

—*Els jocs perillosos*. Mentre dura l'aventura, els personatges ens cauen bé. Són simpàtics, s'ajuden entre ells, algun dolent es converteix en bo, i, damunt, resolen problemes. Podem sol·licitar-los què opinen sobre el fet que uns xics de la seua edat es posen a jugar a detectius i s'enfronten fins i tot a gent de la màfia de la droga. Ha de quedar clar que la novel·la és un exercici literari i mai un model que es presenta per a ser seguit. Potser fóra curiós esbrinar quants alumnes creuen que la història pot ser real o per contra, és fantàstica.

—*L'amistat*. Àlex i Gus són amics però no estan d'acord en tot. Se separen fins i tot, però al final, gràcies a l'amistat, es resol la situació conflictiva. L'amic Gus no abandona l'amic Àlex. Podem plantejar si veuen aquesta relació normal entre els amics. L'amistat només pot donar-se entre els qui tenen les mateixes opinions (i aficions)? Coneixeu algun cas com el del llibre, amb diferències superades per una forta amistat?

L'AUTOR

Jesús Cortés (Torrent, 1962) va nèixer amb un *tebeo* a les mans i, per allò de provocar-li el primer plor, el metge —segons conta ell— va preferir furta-li'l en lloc de galtejar-li el cul. Entre altres coses l'apassiona anar al cinema, viatjar i llegir. Des de fa uns anys anteposa l'escriptura a qualsevol altre tipus d'activitat. *¡Plom, més que plom!*, el seu primer llibre, publicat en la col·lecció «Espurna» d'aquesta mateixa editorial, va quedar finalista del Premi de narrativa juvenil Vila de l'Eliana, l'any 1992.

El somni de Fran, publicada en la col·lecció «El Micalet Galàctic», fou la segona novel·la i ara, *Àlex & Cia. Detectius*, és la seua tercera novel·la.

L'IL·LUSTRADOR

Francesc Santana és llicenciat en Belles Arts des de l'any 1981. Des d'aquesta data, ha realitzat viatges d'estudi per Europa i ha exposat internacionalment la seua obra. Com a il·lustrador, ha treballat per a diverses editorials i publicacions periòdiques. Els seus dibuixos reflecteixen unes característiques molt personals entre les quals destaquen el detallisme realista i un tractament accentuat dels aspectes humorístics. A més d'*Àlex & Cia. Detectius*, també ha il·lustrat per a Edicions Bromera els llibres següents: *¡No sigues bajoca!*, *¡Estàs com una moto!*, *Moguda a la biblioteca*, *La butaca maleida*, *¡Me'n vaig de casa!*, *Pipistrellus pipistrellus* i *El somni de Fran*.

SUGGERIMENTS DIDÀCTICS I METODOLÒGICS

La lectura entesa com un procés de creació, de comunicació i de satisfacció personal, és una eina motivadora de tal magnitud, que qualsevol ensenyament l'ha de preveure dins la tasca docent. Ara bé, pel fet que l'escola com a institució proposa llibres de lectura a l'alumnat, aquests ho poden interpretar com una més de les obligacions que cal complir per aconseguir la qualificació final positiva. En aquesta difícil situació és on el mestre o la mestra han de saber actuar per introduir la literatura fins a aconseguir que l'alumnat es faça lector. Però, això és una cosa ben diferent a dominar la tècnica de lectura: pronunciació, rapidesa, entonació, comprensió...

Arribats en aquest punt ve la dificultat major: *què cal fer? Com actuar* per a evitar persones tècnicament capacitades per a llegir, però sense amor a la lectura? I ve la resposta que no per inevitable deixa de ser certa: depén. Depén de cada situació d'aula concreta. Depén del grup d'alumnes, de la seua maduració, del seu bagatge de lectura anterior, de les relacions afectives, del poder de convenciment o l'acceptació del mestre...

Seguint Rodari, podem dir, per a començar, algunes coses que cal no fer:

- Presentar la lectura com una alternativa als còmics o a la televisió.
- Remarcar, o dir, que abans l'alumnat llegia més i que ara té massa distraccions.
- Fer-los culpables a ells mateixos que no els agrada allò que lligen.
- Fer del llibre un instrument de coacció.

—No donar una oferta de lectures suficient.

—Ordenar llegir.

Després de tota aquesta llista, en negatiu, però pràctica, direm que caldrà trobar el moment adequat per a recomanar llegir i això només ho pot decidir cadascú en la seua aula. No obstant això, ens atrevim a donar algunes pistes que poden servir per a introduir la lectura del llibre *Alex & Cia. Detectius*:

—Estar atents a les notícies i dur algun retall de premsa on conste l'actuació d'algun detectiu o inspector de policia. Després de llegir l'article, motivar-los cap al llibre.

—Plantejar si es poden tenir aventures o emocions fortes sense eixir de la ciutat. Després d'un xicotet debat i aportació d'opinions, es recomana la lectura del llibre.

—Comentar en què ocupa l'alumnat el temps lliure. Cadascú que s'explique. Demanar si això els resulta interessant i atractiu, i si s'han plantejat fer activitats diferents. Quines? Després d'aquesta activitat, es fa el lligam adequat i es presenta el llibre.

—Hem de tenir en compte també que en aquesta col·lecció es recomana sempre evitar els treballs relacionats que siguem avorrits. Cal que el nostre alumnat fruisca, s'ho passe bé amb la literatura i en aquest sentit s'han elaborat les propostes de treball següents.

Com podeu comprovar, hi ha unes poques activitats de reflexió sobre el llibre, però, sobretot, abunden les que provoquen la creació i la imaginació en l'alumnat. Si es creu convenient eliminar-ne alguna, ampliar-ne una altra, modificar-la, etc., és una decisió que cal prendre valorant els lectors i les lectores de la classe. No obstant això, s'ha de ser conscient que un dels principals objectius d'aquestes propostes de treball és que l'alumnat escriga, que redacte un relat partint del que acaba de llegir.

Lògicament, per aconseguir aquest objectiu, abans és convenient treballar una sèrie d'elements que, d'alguna manera, seran d'utilitat a l'alumnat en elaborar la seua pròpia història. Tots aquests elements es treballen en l'apartat B —el gènere narratiu, l'estructura, el narrador i l'estil—. A més, per a ajudar l'alumnat a l'hora d'afrontar la seua pròpia creació literària, podem facilitar-los diferents alternatives com, per exemple:

1. Aprofitar els personatges del llibre i que se'ls presente un cas nou.

2. Que l'alumnat invente un final diferent a partir de lleugeres modificacions:

a. Laura s'enamora de Nic i Gus no va a la comissaria. Com acaba tot?

b. La primera foto de Günter amb el maletí ix bé. Què passa després?

c. La notícia de premsa filtra que els joves han permès la detenció dels traficants. Aleshores, els mafiosos que esperaven rebre la mercaderia decideixen venjar-se i van per ells.

3. Fer una història completament nova.

En qualsevol cas, caldrà recomanar-los que usen els recursos de les propostes de treball sobre què s'ha reflexionat i treballat anteriorment.

La resta de les activitats complementàries també tenen com a objectiu fomentar la creació escrita i la imaginació individual i col·lectiva. Per això, alguna de les propostes suggerides és, potser, millor realitzar-la en equip. També hem de dir que sobre l'activitat 2.2., de l'apartat B, hi ha un altre fil argumental que no hem inclòs en el quadre que ha d'omplir l'alumnat. Es tracta de la relació d'amistat entre Àlex i Gus. Si es creu convenient incloure-la, caldrà afegir-hi les caselles corresponents.

PROPOSTES DE TREBALL *
(MATERIAL FOTOCOPIABLE)

---

* L'editor autoritza la reproducció d'aquestes *Propostes de treball* amb finalitats didàctiques, però recorda que no es permet la reproducció, per fotocòpia o altres mitjans, del llibre a què es refereixen aquestes propostes.

A) FITXA DE LECTURA

TÍTOL DE L'OBRA: .....
AUTOR/A: .....
IL·LUSTRADOR/A: .....
EDICIONS BROMERA
COLLECCIÓ: ..... Núm.: .....

1. El tema és la idea central de l'obra, la intenció o el missatge que vol transmetre l'autor. Per extraure el tema, hem de separar la idea fonamental d'aquelles que resulten menys importants. Segons tu, quin és el tema d'*Àlex & Cia. Detectius*?

.....
.....

2. Escribeu els noms dels personatges més importants que apareixen en l'obra i algunes de les seues característiques més destacables.

Personatge	Característiques més destacables
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....

3. Conta el capítol, l'escena o el moment de l'aventura que més t'haja impressionat. Raona la teua resposta.

4. Quina és la teua opinió sobre l'obra? Fes-ne una crítica raonada que pugui orientar els teus companys i que també parli del llenguatge emprat, de l'interès de la història, etc.

.....
.....
.....

B) ESTUDI I ANÀLISI DE L'OBRA

1. *El gènere narratiu*

Sovint deus haver llegit o escoltat que les novel·les es classifiquen

en gèneres o subgèneres, com les pel·lícules. Per això, totes les que pertanyen a un mateix gènere posseeixen una sèrie de trets comuns i de coincidències que afecten la manera de ser i d'actuar dels personatges, l'acció, l'argument, l'ambientació, etc.

1.1. Informa't dels gèneres o subgèneres narratius que hi ha i completa el quadre següent:

Fixa't en l'exemple:

GÈNERE	CARACTERÍSTIQUES PRINCIPALS segons els personatges, l'ambientació, l'acció, etc.
<i>Western</i> o de l'oest	
Novella negra	
Narrativa d'aventures	
Melodrama	Xic bo, xic dolent, xica amb bons sentiments, amiga que avisa, traïció, molt d'amor, promeses, final feliç.
Comèdia	
Gènere bèl·lic	
Terror	
Biogràfic	
Ciènciaficció	

1.2. Ara que has reflexionat un poc sobre les característiques dels diversos gèneres narratius, podries dir a quin pertany el llibre *Alex & Cia. Detectius?*

Explica per què.

2. Estructura

L'estructura és com està organitzada una narració, quines parts té i quines relacions hi ha entre elles. Un esquema d'estructura narrativa, comunament acceptat, és el següent:

Presentació → Nus → Desenllaç

Es tracta d'un esquema senzill, però útil, perquè se'n poden fer moltes combinacions i donar peu a novel·les diferents.

Però això no sempre és així de senzill. De vegades, l'estructura es complica i en una novel·la, per exemple, hi ha més d'un fil argumental, més d'una acció i, per tant, dins el nus pot tornar a haver-hi una presentació secundària, un nus secundari i un desenllaç secundari. O poden haver-hi presentacions de personatges a última hora, etc.

Tenint en compte les explicacions anteriors, tracta de donar resposta a les qüestions següents:

2.1. En *Àlex & Cia. Detectius* ens serveix l'esquema d'estructura senzill, el de presentació, nus i desenllaç? És a dir, només hi ha una única presentació, que continua amb un sol nus i acaba amb un únic desenllaç? Escriu sí o no i després raona la teua resposta.

2.2. A continuació, et proposem un quadre que correspon a l'estructura narrativa d'*Àlex & Cia. Detectius*. La lletra P significa presentació, la N, nus, i la D, desenllaç. Després de la presentació principal o inicial, s'han obert dues columnes que desenvolupen els dos casos que investiguen o tracten de solucionar Àlex i el seu amic Gus.

Completa les caselles del quadre següent que continguen alguna lletra, amb la informació més rellevant de cada capítol.

A manera d'exemple, et contestem la primera casella.

Capítol 1	P principal Àlex i Gus, amics. Munten l'agència	
Capítol 2	P-1	
	↓	
Capítol 3	N-1 Als billars	
Capítol 4	↘	P-2 Laura i ....
		↓
Capítols 5 i 6		N-2 .... malfactors
Capítols 9 i 10	N-1 segona part	↙ .....
	↓	
Capítol 12	D-1 A l'estació, Nic i	N-2 segona part ....
		↓
Capítols 13 i 14		D-2 Arriba la policia i .....
Capítol 15	D final	

2.3. Ja deus haver vist que en el quadre anterior falten els números d'alguns capítols. Creus que això és perquè no s'hi conta res que faci avançar l'acció? Sí o no? Raona la teua resposta.

2.4. Col·loca els capítols que no apareixen en el quadre i tracta d'incloure'ls a continuació de les caselles on cregues que corresponen segons el desenvolupament argumental de la història.

2.5. Estàs d'acord amb l'esquema proposat? Com el podries millorar? Fes-ne un quadre amb l'estructura de l'obra que complete l'anterior.

3. El narrador

3.1. Ja saps qui conta la història? Escriu el seu nom.

3.2. Qui és el protagonista principal d'*Àlex & Cia. Detectius*?

3.3. Fixa't si el narrador usa, quan es refereix al protagonista, la primera o la tercera persona. Justifica amb exemples la teua resposta.

3.4. Tenint en compte les contestacions anteriors, com creus que és el narrador de l'obra? Omniscient, objectiu o subjectiu? Raona-ho.

4. L'estil

A continuació analitzarem una sèrie de característiques relacionades amb l'estil d'*Àlex & Cia. Detectius*.

4.1. En moltes ocasions, el narrador utilitza expressions amb un significat diferent al real de les paraules que les formen. Això es diu expressions en sentit figurat.

Per exemple, quan en l'obra es diu *a les portes de la mort*, no significa que la mort tinga portes, sinó que algú es troba prop de la mort, greument ferit o en perill.

Tenint en compte tot això, completa el quadre següent:

EXPRESSIÓ	SENTIT FIGURAT
<i>tallar claus</i>	
<i>posar fil a l'agulla</i>	
<i>clavar l'ull a algú</i>	
<i>tindre la sang d'orxata</i>	
<i>enviar a criar malves</i>	
.....	
.....	

4.2. De vegades el narrador parla amb el lector o la lectora. Això ho fa per buscar la complicitat de qui llig, per interessar-lo més, ja que li demostra confiança.

Tu, personalment, t'has sentit més implicat? Raona la resposta.

4.3. Assenyala quin efecte t'han provocat els passatges on el narrador es dirigeix directament al lector:

- M'han deixat igual ..... — M'ha paregut una ximpleria .....
- No m'han fet cap gràcia ..... — No els he entès .....
- Han fet que m'interessara més .....
- No m'han agradat .....

4.4. La lectura d'*Àlex & Cia. Detectius*, segurament, no se t'ha fet avorrida. Les coses hi succeeixen amb rapidesa. Jesús Cortés, l'autor de l'obra, no s'allarga massa a explicar com són els llocs, les persones o els objectes.

Fes ara tu les descripcions que et proposem seguint la tècnica breu del narrador del llibre.

PERSONATGES	DESCRIPCIÓ
Günter	
Gus	
Laura	
Àlex	
Comissari Andreu	

4.5. En la novel·la, també hi ha descripcions de llocs. Llig-ne alguna i completa el quadre següent amb descripcions que corresponen a la novel·la i amb d'altres que no.

LLOC	DESCRIPCIÓ: Descriu la grandària, la llum, el color, l'olor, els objectes, els personatges, etc.
La casa on viu Günter	
La comissaria de policia	
La cabina d'un pirata	
La cabina d'un astronauta	

4.6. Si les frases són curtes en un text i, a més, hi abunden els verbs, també es dona fluïdesa al relat.

A continuació, et trobaràs un text. L'has de llegir i, després,

l'has de reescriure seguint la tècnica de les frases curtes. Naturalment, hauràs de fragmentar les frases i decidir on cal posar els nous punts i, fins i tot, hauràs d'eliminar algunes paraules.

Torna a reescriure el text següent:

Tots els corredors eren a punt quan es va sentir el coet que marcava l'eixida, però com si d'un sol home es tractara, en lloc d'arrancar a córrer, no es mogué ningú perquè el jutge ignorava que eren sords i l'avis havia d'haver estat lluminós i fet davant dels atletes.

4.7. No et descobrim res si diem que en Àlex & Cia. Detectius abunden els diàlegs. També això li dóna rapidesa a l'acció i a la lectura.

Perquè practiques un poc, et proposem, com en el cas de l'activitat anterior, un text que has de reescriure. Ara el que has de fer és transformar en diàlegs allò que es narra. Recorda que has d'usar el guionet i indicar qui parla. Elimina alguna paraula del text si ho creus convenient, però no s'han de perdre les idees que hi apareixen.

Pere li va dir que si volia vindre perquè ja era tard, però Maria li va contestar, sense mirar-lo, que no es fiava i, a més, que preferia quedar-se. Paco, que estava present en la conversa, digué que tot eren romanços i excuses, que ella era prou major per a decidir. Aleshores, jo, vaig pujar a la moto i me'n vaig tornar. Això és tot el que sé, comissari.

C) ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES

1. La creació narrativa

Escriu una narració subjectiva en primera persona similar a la que conta Àlex en la novel·la. Fixa't en l'estructura, en la manera de contar les coses per part del narrador, en l'estil, etc.

2. Els missatges dels contestadors

En el primer capítol, heu llegit el missatge que Àlex enregistra al seu contestador. Només són quatre línies, però hi diu les suficients paraules perquè qui telefone sàpia de què va el negoci de l'agència.

2.1. L'esquema que va a continuació reproduïx l'estructura del missatge d'Àlex.

ESQUEMA	PARAULES CONCRETES
1. Presentació: nom de l'empresa	Et parla el contestador automàtic d'Àlex & Cia. Detectius.
2. Servei que ofereixen	Si tens problemes, nosaltres te'ls podem resoldre.
3. Consells pràctics per a enregistrar el missatge	Deixa'ns el teu missatge i un telèfon de contacte. Parla després d'escoltar el senyal.

Fixa't en l'exemple anterior i elabora tu els missatges que possiblement enregistrarien un mag endevinador, el capità d'una nau espacial, el cap d'una banda de lladres, un pallasso, un astronauta en atur, etc.

2.2. Ara t'imaginaràs l'operació contrària. És a dir, telefonos i et contesta la veu enregistrada d'Àlex que t'invita a deixar el teu missatge. Quin cas li exposaries? Escriu-lo.

2.3. Imagina't que telefonos a les empreses que apareixen en el quadre següent i sona el contestador automàtic, quins missatges enregistraries?

EMPRESA	MISSATGE DE QUI TELEFONA
<i>El futur ací</i> Empresa d'endevinacions	
<i>Cosmorutes</i> Viatges a l'altra part del cel	
<i>L'hospital tranquil</i> Sanitat silenciosa	
<i>Aigua i pols</i> Bombers especialistes	

2.4. Proposa als teus companys i companyes de classe jugar al joc dels contestadors automàtics. Que cadascú s'invente una empresa i que escriga el text del seu contestador, després comenceu a intercanviar els papers i, individualment, que cada un telefone a les empreses que passen per la vostra taula per tal de deixar el vostre missatge enregistrat.

3. El decàleg del dectectiu

Un bon professional, del treball que siga, té unes conductes pròpies que el diferencien de la resta d'oficis. A més, hi ha una sèrie de normes (o de preocupacions) que són bàsiques i que les ha de tenir en compte sempre a l'hora d'actuar. Per exemple, el

periodista ha de confirmar la notícia abans de donar-la i el llaurador ha de saber què necessita una planta o un arbre abans de tirar-li qualsevol insecticida, fertilitzant o adob.

Sovint aquestes normes dels diferents oficis se solen organitzar i escriure en forma de decàlegs.

Àlex es converteix en detectiu per iniciativa personal, però no sabem si s'havia prepara't prèviament o no. No obstant això, al llarg de la novel·la apareixen certes maneres d'actuar que podrien formar part del seu decàleg de principis, però naturalment, no el té escrit.

Ajuda'l i redacta el decàleg del detectiu. És a dir, escriu els deu principis més importants que ha de tenir en compte un bon investigador privat. Pots, com és evident, esmentar algun dels que diu Àlex en la novel·la.

4. *El debat*

Ja saps que la història acaba bé, però els protagonistes han hagut de passar molts perills per jugar a detectius. Quina opinió et mereix la decisió que prenen els personatges de fer de detectius? Creus que els joves encara no estan preparats per a determinats treballs? Fes un breu comentari i comunica la teua opinió a la resta dels companys de classe.

5. *El joc d'endevinar frases fetes*

Hem dit ja que en el llibre d'Àlex & Cia. *Detectius* hi ha moltes frases fetes. Per això anem a jugar amb elles.

Proposa als teus companys i companyes de classe que seleccionen cinc frases fetes del llibre i que després tracten de definir-les literalment. El joc consisteix a endevinar les frases fetes a partir de les definicions.

Per exemple:

Tenir el fluid que corre pel sistema circulatori blanquinós i dolç.

Davant una definició com aquesta, llegida per qualsevol alumne, els altres han d'endevinar de quina frase feta es tracta.

La solució, evidentment, és *tenir la sang d'orxata*.

Comença el joc:

Ací tens dues definicions més. A veure qui les encerta!

Definició 1. *Passar un filament pel forat d'un objecte prim, llarg i punxegut que s'usa per a cosir.*

Definició 2. *Estar davant o prop de les obertures practicades en un mur de l'edifici dins del qual no hi ha vida.*

Solució definició 1: *Posar fil a l'agulla.*

Solució definició 2: *Estar a les portes de la mort.*